

Majanduskuritegude mõju analüüs

Lähteülesanne

29.03.2019

Uuringu pakkumise esitamine koos metoodika kirjeldusega: 05.04.2019 kell 17.00.

Uuringu raporti esitamise tähtaeg: 30.09.2019

Uuringu teostamise hind: 3000 eurot (koos käibemaksuga)

Eesmärk: Selgitada välja suurima kahjuga majanduskuriteod, sealjuures analüüsida lisaks otsesele finantskahjule ka muid võimalikke kahjusid, nt mainekahju.

Taust

Üheks Vabariigi Valitsuse kuritegevusvastaseks prioriteediks on suure kahjuga majanduskuriteod, eelkõige rahapesu, pankroti- ja maksukuritegude vastane võitlus. Eesmärgiks on tagada selliste kuritegude uurimise puhul tõhus ja professionaalne kriminaalmenetlus. Samas puudub analüüsil põhinev teadmine, millised on suurima kahjuga majanduskuriteod. Ühelt poolt tuleb välja arvutada selliste kuritegude otsene rahaline mõõde, kuid teiselt tuleb arvestada ka võimalike kahjudega, mis tulenevad mainekahjust, konkurentsieelise kaotamisest vms. Kuigi formaalselt saab majanduskuriteoks pidada karistusseadustiku 21. peatükis (majandusalased süüteod) sätestatud kuritegusid (KarS §-d 372-402⁴), siis käesoleva analüüsi kontekstis tuleb arvesse võtta ka mõnes muus karistusseadustiku eriosa peatükis toodud kuritegusid, mis on otseselt seotud majandustegevusega.

Tegevus

Analüüsi tulemusena peab leidma vastused järgmistele küsimustele:

- Millised on võimalikud majanduskuritegudega kaasneva kahju tüübid?
- Kui suur on erinevat tüüpi kuritegude puhul tekitatav otsene finantskahju?
- Millist tüüpi majanduskuritegude puhul on kaasnev laialdane mainekahju?
- Millist finantskahju põhjustab kuriteoga tekitatud mainekahju?
- Milliseid kuritegusid ettevõtjad näevad majanduse valdkonnas oluliste kuritegudena?
- Mis aitaks ettevõtjate arvates kuritegude puhul nõ õigluse taastamisele kaasa?
- Kuidas mõjutab toime pandud kuritegu ja/või sellega seotud olemine ettevõtte konkurentsieelist ning millist mõju see avaldab finantsvõimekusele?
- Millised näitajad lisaks mainekahjule või konkurentsieelise kaotamisele mõjutavad veel kuriteost tekkinud kaudse või otsese kahju tekkimist?
- Milline peaks olema prioriteetsete kuritegude puhul kahju alampiir? Kuidas defineerida mõistet „suur kahju“? Mille alusel eristada olulist/suurt kahju muust kahjust? Kuidas eristavad seda Eesti ettevõtjad?

Meetodina tuleks nii kvalitatiivset kui kvantitatiivset lähenemist ning küsimustele vastuste leidmiseks saab kasutada:

1. Finantskahju uurimiseks tuleb analüüsida erinevaid registriandmeid (karistusregister, e-toimik) (piiratud ligipääsuga andmebaaside põhise analüüsiosa teeb JuM/Kätlin-Chris Kruusmaa). Analüüsida andmeid avalikest kohtulahenditest. Uurimisperiood on 2016-2018 jõustunud kohtuotsused majanduskuritegudes.
2. Uurida konkreetsete juhtumite kohta meediakajastusi ning selle kaudu selgitada võimalik mainekahju.
3. Viiakse läbi eelnevalt kooskõlastatud intervjuukava aluse 1-2 fookusgrupi ja/või süvaintervjuud ettevõtjatega, kus osalejaid ca 6 (x2). Osalejaid võiks olla kaubandus tööstuskojast, erinevate sektorite ettevõtete finantsjuhid/tippjuhid ja/või nõukogu liikmed, sh avaliku osalusega ettevõtte juhid.
4. Viiakse läbi eelnevalt kooskõlastatud intervjuukava alusel fookusgrupp/intervjuud menetlejatega (KKP, prokuratuur, EMTA) – ümarlaudade/fookusgruppide ruumid tagab justiitsministeerium.

Pakkumise sisu

Pakkujalt oodatakse:

- 1) Uuringu meetodika kirjeldust;
- 2) Uuringus analüüsitavate probleemide ning teemade kirjeldust;
- 3) Uuringu teostamise ajakava koos lahti seletatud tegevuskavaga (sh kuidas võiksid jaguneda tegevused pakkuja ja tellija poolsete uuringu läbiviija(te) poolt);
- 4) Uuringu hinda;
- 5) Uuringu läbiviija(te) CV(-si)d.

Hindamine

Hindamisel arvestatakse:

- uuringu teostamise lahendust, tegevuskava, meetodika sobivust (30%).
- uuringu pakkumise tegija varasemat kogemust kuluanalüüside teostamisel (30%).
- Hinda (40%).

Vastutaja

Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsi talitus – Kätlin-Chris Kruusmaa, katlin.kruusmaa@just.ee